



8.6.2026

VN/11360/2026
VN/11360/2026-MMM-3

Maatilatalouden kehittämisrahasto

Viite: Talousarvioasetus (254/2004) 66i §

Maa- ja metsätalousministeriön kannanotto maatilatalouden kehittämisrahaston vuoden 2025 tilinpäätöksestä

Maa- ja metsätalousministeriön (ministeriö) tilinpäätöskannanotto perustuu ministeriön 9.4.2026 hyväksymään maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) vuoden 2025 tilinpäätökseen ja tilintarkastajan (Ryhmittymä BDO Auditor Oy/ BDO Oy) tilintarkastuskertomukseen. MMM esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella Makeran vuoden 2025 tilinpäätökseen seuraavaa:

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki

Vuonna 2025 Makeran varoin edistettiin maa- ja metsätalousministeriön eri politiikkasektoreiden tavoitteita muun muassa maa- ja porotalouden investointeja tukemalla sekä rahoittamalla maa- ja elintarvikealan tutkimus- ja kehittämishankkeita.

Rakennetukien ensisijaisena tavoitteena on maatalouden kannattavuuden ja kilpailukyyn turvaaminen. Makeran johtokunta päätti osoittaa maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007, jäljempänä rakennetukilaki) mukaisesti maatilojen energiatuotantoon liittyviin investointeihin käyttösuunnitelmassa yhteensä 9,6 miljoonaa euroa. Kyseisestä rahoituksesta maatalouden energiainvestointeihin myönnettiin 8,3 miljoonaa euroa. Muilta osin maatalouden investointiavustukset rahoitettiin osarahoitteisina valtion talousarviosta.

Vuonna 2025 Makerasta rahoitettiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisia hankkeita ja nuoren elinkeinoharjoittajan tilanpidon aloittamista. Lisäksi eräisiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisiin kohteisiin oli mahdollista myöntää valtionlainoja Makeran varoin.

Maatalouden alkutuottajat voivat hyödyntää investointien mahdollistajana Makerasta kokonaan kansallisesti rahoitettavia takauksia ja rahoituksen luonteesta takia yhdistää niitä EU:n maaseuturahastosta avustuksina myönnettävään tukeen. Makerasta kokonaan kansallisesti myönnettävien maatalouden investointeihin kohdennettujen takausten rooli tulee jatkossa korostumaan investointien toteutumisessa entisestään.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Tilusjärjestelyillä pyritään parantamaan huoltovarmuutta ja ruuantuotannon kannattavuutta. Tilusjärjestelytoimintaan liittyvä rahaston maanhankinta tehostaa tilusjärjestelyjen myönteisiä maatilataloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia sekä myös ilmastovaikutuksia.

Makerasta myönnettävä tutkimus- ja kehittämisrahoitus muodostaa olennaisen osan ministeriön sitomattomasta tutkimus- ja kehittämisrahoituksesta. Ministeriö pitää tärkeänä, että rahoitettava tutkimus tuottaa tietoa ja innovaatioita maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun kehittämiseksi ja poliittisen päätöksenteon tueksi. On hyvä, että Makerasta myönnettävän tutkimusrahoituksen käytännön vaikuttavuuteen on kiinnitetty huomiota esimerkiksi hakujen painopisteiden valinnassa ja loppuraportoinnin yhteydessä edellytetyillä toimintasuosituksilla ("Policy brief"). Hankkeiden vaikuttavuutta lisää se, että tulokset saadaan vietyä nopeasti ja tarkoituksenmukaisesti käytäntöön. Makeran maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankerahoituksen avulla osallistutaan myös muiden keskeisten kansainvälisten rahoittajatahojen kanssa laajoihin maaseutuelinkeinoja ja ruokaketjua koskeviin tutkimusohjelmiin.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Rahasto hoiti säädösten mukaiset tehtävänsä sekä toteutti ministeriön Makeran toiminnalle asettamia toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita. Lisäksi rahasto toteutti omalta osaltaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle asettamia vaikuttavuustavoitteita. Ministeriö on vahvistanut 9.4.2026 rahaston tilinpäätöksen valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsittelyn jälkeen.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Tilinpäätöksessä esitetään investointi- ja aloitustukien sekä tutkimuksien toteutuneet kappalemäärät, tiedot maanostotoiminnasta, kolttien asianhoidon, kalavesien hoidon ja palvelutuesta, valtionvastuu- ja valtiontakaustoiminnasta sekä takaisinperinnöistä. Makerasta rahoitettiin kansallisesti maatalouden ja porotalouden investointeja yhteensä 10,73 milj. euroa, josta energiatuotannon rakentamisinvestointeja 8,38 milj. euroa, porotalouden, luontaiselinkeinojen ja kolttalain tukia 2,18 milj. euroa sekä nuoren elinkeinonharjoittajan tukia 0,18 milj. euroa vuonna 2025.

Makerasta myönnettiin vuonna 2025 maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisia valtiontakauksia noin 10,4 milj. euron lainapääomalle. Valtion takaama lainamäärä väheni 69,12 milj. euroon vuonna 2025 (70,19 milj. euroa vuonna 2024).

Vuoden 2025 lopussa valtion takaama lainamäärä tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville maatalousyrittäjille oli yhteensä 1,27 milj. euroa (laki 922/2016 takauksia 0,02 milj. euroa ja laki 232/2019 takauksia 1,25 milj. euroa). Vuoden 2024 lopussa lainamäärä oli 8,67 milj. euroa.

Erityyppisistä valtiontakauksista mahdollisesti aiheutuvat menot maksetaan Makeran varoista. Vuonna 2025 takauksista aiheutui 0,7 milj. euroa tappioita (1,4 milj. euroa vuonna 2024). Kehittämisrahaston menetykset vastuiden toteutumisesta kasvoivat tilikausina 2020–2022, mutta tilikaudesta 2023 lähtien menetykset ovat vähentyneet.

Makeran tilusjärjestelytoimintaan liittyvällä maanostotoiminnalla ostettiin vuonna 2025 maata 2,3 miljoonalla eurolla (2,3 miljoonalla eurolla vuonna 2024). Vuonna 2025 toteutettujen kauppojen kokonaispinta-ala oli 316 hehtaaria, kun vastaava luku vuonna 2024 oli 295 hehtaaria. Maanhankintaan käytetyt varat palautuvat Makeraan pellon saajien maksaessa saamansa lisäpellon käyvän hinnan mukaan. PELTOPANKKI-pilotin maanhankinnalla halutaan tukea mm. metsitystä, turvepeltojen ennallistamista, kosteikkojen perustamista ja vesitalousratkaisujen toteuttamista. Pilotin maanhankinta päättyi vuoden 2025 lopussa ja toimintavuonna maata hankittiin kuuteen tilusjärjestelyyn.

Makerasta myönnettiin rahoitusta uuden valtionavustusjärjestelmän avulla 41 uuteen tutkimus- ja kehittämishankkeeseen yhteensä 4,84 milj. euroa, josta 4,0 milj. euroa maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, 0,49 milj. euroa valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin sekä 0,35 milj. euroa luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevaan tutkimukseen.

Makerasta myönnettiin kolttien asianhoitoon, kalavesien hoitoon ja palvelutukeen vuonna 2025 yhteensä 0,26 milj. euroa.

d) Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa. Vuonna 2025 tehtäviä hoidettiin Ruokavirastossa, Valtiokonttorissa sekä maa- ja metsätalousministeriössä. Rahastoa koskevien tehtävien hoito on otettu huomioon Ruokaviraston henkilöstökehityksessä sekä toiminnassa. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin ministeriössä, Ruokavirastossa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Rahaston tilintarkastuskertomuksen ja tilintarkastusmuistion mukaan tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan rahaston toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Rahaston hallintoa on hoidettu sitä koskevien lakien, säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Tilintarkastajan aiemmin antamat suositukset tilusjärjestelyiden kirjausmenettelyjen ja seurantatapojen kehittämiseksi on riittävällä tavalla huomioitu.

Maa- ja metsätalousministeriö uudistaa kehoituksensa kiinnittää huomiota siihen, että esitettyjen lukujen sekä tilinpäätöksessä käytettävien termien tulee olla samalla tavalla kirjoitettu eri kohdissa.

3. Ministeriön esitys rahaston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahaston tulee jatkossa arvioida omaa toimintaansa suhteessa rahaston toimintaan tehtäviin linjauksiin yhteistyössä ministeriön kanssa.

Ministeriö toteaa, että tilintarkastajan toistaman suosituksen mukaisesti rahaston tulee kuvata rahaston reaali- ja kirjanpidon prosessit ja määritellä niihin liittyvät vastuut kirjallisesti. Lisäksi tilintarkastajan toistaman suosituksen mukaan tulee edelleen kiinnittää huomiota täsmäytysmenettelyihin ja oikeellisuuden ja täydellisyyden varmentavien kontrollien kehittämiseen tilusjärjestelyiden osalta.

Ministeriö toteaa tilintarkastajan suosituksen mukaisesti, että siirtotalouden kirjauksiin on edelleen kiinnitettävä huomiota, jotta avustuspäätöksiin on suora yhteys Makeran kirjanpidosta. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota Hyrrä-raporttien luotettavuuden parantamiseen.

Makeran johtokunnan tulee edelleen seurata valtioneuvostokausista rahaston vastattavaksi jäävien menojen kehitystä.

Ministeriö pitää tärkeänä, että Makeran johtokunta arvioi rahaston roolia vuonna 2028 alkavalla uudella rahoituskaudella.

4. Ministeriön omat toimenpiteet rahaston tuloksellisuuden parantamiseksi

Suomen CAP-suunnitelman 2023-2027 toimeenpanon myötä Makeran rooli maatalouden investointien rahoittajana pieneni. Makerasta kuitenkin rahoitetaan huoltovarmuuspaketin yhteydessä päätetyt energiainvestoinnit. Rahaston merkitys takaustoiminnassa on vahvistunut. Muutos on selkeyttänyt Makeran toimintaa talousarvion ulkopuolisena rahastona. Rahaston toiminnan kehittämistä ja selkeyttämistä on tarkoitus jatkaa ottaen huomioon muiden takausvälineiden käytettävyydessä mahdollisesti tapahtuvat muutokset.

Makeran tehtävät jakaantuvat säädösten perusteella maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston, Valtiokonttorin ja rahaston johtokunnan kesken. Rahaston hallinnon hajanaisuudesta johtuen ministeriö kiinnittää erityistä huomiota rahaston kokonaisuuden hallintaan sekä tietojen täydellisyyden ja oikeellisuuden varmentamiseen liittyvien kontrollien tarpeeseen yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Talousjohtaja

Matti Hyytinen

Tiedoksi Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
MMM LVO Luonnonvaraosasto
MMM RTO Ruoka- ja tutkimusosasto
MMM MKO Maa- ja kalatalouselinkeino-osasto
MMM OTS Ohjaus- talous- ja suunnitteluyksikkö

VN/11360/2026-MMM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: